

Dosarul nr. 2ra-1574/23
2-22106564-01-2ra-20022024

Prima instanță: Judecătoria Chișinău, sediul Centru (Jud: V. Gîrleanu)
Instanța de apel: Curtea de Apel Chișinău (Jud: N. Budăi, Iu. Cotruță, I. Țurcan)

Î N C H E I E R E

23 iulie 2024

mun. Chișinău

CURTEA SUPREMĂ DE JUSTIȚIE

Completul de judecată, în componența:

Președinte, judecător

Judecători

Stela Procopciuc

Oxana Parfeni

Lilia Roic-Botezatu

examinând admisibilitatea recursurilor declarate de către Ministerul Justiției al Republicii Moldova și de către avocatul Constantin Turuta, în numele și interesele lui Ion Bolocan,

în cauza civilă, intentată la cererea de chemare în judecată depusă de Ion Bolocan împotriva Ministerului Justiției al Republicii Moldova, intervenienți accesorii Consiliul municipal Chișinău, executorii judecătorești Radu Ciuchitu și Olga Zaharescu privind constatarea încălcării dreptului la executare în termen rezonabil a hotărârii judecătorești, încasarea prejudiciului material, moral și cheltuielilor de judecată,

împotriva deciziei din 26 septembrie 2023 a Curții de Apel Chișinău, prin care au fost respinse apelurile declarate de către Ion Bolocan și de către Ministerul Justiției al Republicii Moldova și a fost menținută fără modificări hotărârea din 07 martie 2023 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru,

c o n s t a t ă :

La 22 iulie 2022, Ion Bolocan a depus cerere de chemare în judecată împotriva Ministerului Justiției al RM, intervenienți accesorii Consiliul municipal Chișinău, executorii judecătorești Radu Ciuchitu și Olga Zaharescu privind constatarea încălcării dreptului la executare în termen rezonabil a hotărârii judecătorești, încasarea prejudiciului material, moral și cheltuielilor de judecată.

În motivarea acțiunii a invocat că, la 28 decembrie 2009, s-a adresat cu o cerere de chemare în judecată împotriva Consiliul municipal Chișinău privind anularea actului administrativ și acordarea lotului pentru construcția casei de locuit.

Prin decizia din 08 februarie 2011 a Curții de Apel Chișinău, acțiunea înaintată de Ion Bolocan, s-a admis integral. S-a anulat decizia Consiliului municipal Chișinău nr.10/19 din 22 octombrie 2009. S-a obligat Consiliul municipal Chișinău să acorde lui Ion Bolocan un lot pentru construcția casei de locuit, iar, în baza deciziei din 08 iulie 2011 a Curții Supreme de Justiție, a devenit definitivă și irevocabilă.

Prin încheierea din 22 februarie 2012 cu nr. 073-459/12, emisă de către executorul judecătorec Radu Ciuchitu, s-a intentat procedură de executare a documentului executoriu, în acest sens s-a obligat debitorul Consiliul municipal Chișinău să execute documentul executoriu, s-a informat debitorul că în caz de neexecutare a documentului,

executarea va fi efectuată în mod silit, iar persoanele vinovate în neexecutare vor fi atrase la răspundere conform legislației.

Prin încheierea din 10 aprilie 2012 cu nr.073-459/12, emisă de executorul judecătoresc Radu Ciuchitu, a obligat repetat Consiliul municipal Chișinău, Primăria mun. Chișinău să execute documentul, să informeze cine este persoana responsabilă de executarea hotărârii, lista, datele de identificare a membrilor Consiliului, iar Primarul să convoace ședința extraordinară în vedere examinării executării documentului, informând despre data verificării executării documentului, însă, fără nici un rezultat.

Astfel, la 25 aprilie 2013, Ion Bolocan a depus o cerere de chemare în judecată împotriva Ministerului Justiției al RM, intervenienți accesorii Primăria mun. Chișinău, Consiliul mun. Chișinău și executorul judecătoresc Radu Ciuchitu, cu privire la repararea de către stat a prejudiciului cauzat prin încălcarea dreptului la executarea în termen rezonabil a hotărârii judecătorești.

Prin hotărârea din 22 iulie 2013 a Judecătoriei Buiucani, mun. Chișinău, acțiunea depusă de Ion Bolocan, s-a admis. S-a constatat violarea art. 6 al CEDO urmare a încălcării termenului rezonabil de executare a hotărârii judecătorești irevocabile din 08 iulie 2011. S-a dispus încasarea din contul bugetului de stat prin intermediul Ministerului Finanțelor al RM, cu titlu de prejudiciu moral în beneficiul lui Ion Bolocan a sumei de 15 000 de lei.

Prin decizia din 15 octombrie 2013 a Curții de Apel Chișinău, s-a admis apelul declarat de Ministerul Justiției al RM și modificată hotărârea primei instanțe prin micșorarea cuantumului prejudiciului moral încasat în beneficiul lui Ion Bolocan de la 15 000 de lei la 5 000 de lei. În rest, hotărârea primei instanțe s-a menținut.

Prin încheierea din 13 februarie 2014 a Curții Supreme de Justiție, recursurile declarate de către Ion Bolocan și de către Ministerul Justiției al RM au fost declarate inadmisibile, astfel, încât decizia din 15 octombrie 2013 a Curții de Apel Chișinău a devenit irevocabilă.

La 25 noiembrie 2015, Ion Bolocan a depus o nouă cerere de chemare în judecată împotriva Ministerului Justiției al RM, intervenienți accesorii executorul judecătoresc Radu Ciuchitu, Consiliul și Primăria mun. Chișinău, prin care a solicitat recunoașterea încălcării repetate a dreptului la executare în termen rezonabil a hotărârii judecătorești și repararea prejudiciului.

Prin hotărârea din 03 februarie 2016 a Judecătoriei Buiucani, mun. Chișinău, acțiunea depusă de Ion Bolocan, s-a admis parțial, fiind constatat încălcarea dreptului lui Ion Bolocan la executarea în termen rezonabil a hotărârii din 08 februarie 2011 a Curții de Apel Chișinău, în perioada 23 iulie 2013 – 25 noiembrie 2015, cu încasarea de la bugetul de stat prin intermediul Ministerului Justiției al RM în beneficiul reclamantului a sumei de 20 000 de lei, cu titlu de prejudiciu moral, cauzat prin neexecutarea în termen rezonabil a hotărârii din 08 februarie 2011 a Curții de Apel Chișinău, în perioada menționată anterior. În rest, cererea de chemare în judecată s-a respins.

Prin decizia din 13 iulie 2016 a Curții de Apel Chișinău, s-a respins apelul declarat de către Ministerul Justiției al RM și s-a menținut hotărârea din 03 februarie 2016 a Judecătoriei Buiucani, mun. Chișinău, iar, prin încheierea din 31 octombrie 2016 a Curții Supreme de Justiție, decizia instanței de apel a devenit irevocabilă.

La 26 septembrie 2018, Ion Bolocan a depus cerere de chemare în judecată către Ministerul Justiției al RM, intervenient accesoriu Consiliul municipal și Primăria mun.

Chișinău, executor judecătoresc Radu Ciuchitu, privire la repararea de către stat a prejudiciului cauzat prin încălcarea dreptului la executarea în termen rezonabil a deciziei din 08 februarie 2011 a Curții de Apel Chișinău pentru perioada 26 noiembrie 2015 – 26 noiembrie 2018.

Prin hotărârea din 19 decembrie 2018 a Judecătoriei Chișinău, sediul Buiucani, acțiunea depusă de Ion Bolocan, s-a admis parțial. S-a constatat încălcarea dreptului lui Ion Bolocan la executarea în termen rezonabil a hotărârii din 18 februarie 2011 a Curții de Apel Chișinău, pentru perioada 26 noiembrie 2015 – 10 septembrie 2018 și dispunând încasarea din bugetul de stat prin intermediul Ministerului Justiției al RM a prejudiciului moral în sumă de 16511,75 de lei, precum și cheltuielile de judecată în mărime de 2 000 de lei.

Prin decizia din 14 mai 2019 a Curții de Apel Chișinău, s-au respins apelurile declarate de către Ion Bolocan și Ministerul Justiției al RM și s-a menținut hotărârea din 19 decembrie 2018 a Judecătoriei Chișinău, sediul Buiucani.

Prin încheierea din 25 septembrie 2019 a Curții Supreme de Justiție, recursurile declarate de către Ion Bolocan și de către Ministerul Justiției al RM, au fost declarate inadmisibile.

La 26 septembrie 2020, Ion Bolocan pentru a 4 oară s-a adresat în instanța de judecată cu o cerere de chemare în judecată împotriva Ministerului Justiției al RM, intervenienți accesorii executorul judecătoresc Radu Ciuchitu, Consiliul și Primăria mun. Chișinău, prin care a solicitat recunoașterea încălcării repetate a dreptului la executare în termen rezonabil a hotărârii judecătorești și repararea prejudiciului.

Prin hotărârea din 17 octombrie 2020 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru, acțiunea înaintată de Ion Bolocan, s-a admis parțial, constatând încălcarea dreptului lui Ion Bolocan la executarea în termen rezonabil a hotărârii din 08 februarie 2011 a Curții de Apel Chișinău, pentru perioada 11 august 2020 – 17 octombrie 2020 și dispunând încasarea din bugetul de stat prin intermediul Ministerului Justiției al RM a prejudiciului moral în sumă de 30 000 de lei și cheltuieli de judecată în mărime de 5 000 de lei.

Împotriva hotărârii primei instanțe a fost declarat apel, iar, prin încheierea din 11 februarie 2021 Curții de Apel Chișinău nu s-a dat curs cererii de apel în acest sens fiind acordat un termen pentru înlăturarea neajunsurilor, iar prin încheierea din 25 martie 2021 a Curții de Apel Chișinău, cererea de apel depusă de Ministerul Justiției al RM împotriva hotărârii din 17 octombrie 2020 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru, s-a restituit, drept urmare, hotărârea primei instanțe a devenit irevocabilă.

Astfel, în contextul celor enunțate a susținut că după ce au fost emise 4 (patru) hotărâri judecătorești irevocabile referitor la constatarea încălcării dreptului lui Ion Bolocan la executarea în termen rezonabil a hotărârii din 08 februarie 2011 a Curții de Apel Chișinău, la 09 martie 2021, executorul judecătoresc Radu Ciuchitu a emis încheierea nr.073-61r/21 din conținutul căreia a constatat că documentul executoriu la data respectivă nu este executat. Motiv din care a dispus repetat obligarea Consiliul mun. Chișinău și Primăria mun. Chișinău să execute documentul și să expedieze în adresa acestuia copiile proceselor verbale ale ședințelor privind examinarea și punerea la vot a chestiunii privind executarea documentului, iar, Secretarului Consiliului să includă în ordinea de zi executarea documentului executoriu și să expedieze până la 26 martie 2020, ora: 15:00, în adresa acestuia notă informativă privitor la faptul includerii în ordinea de zi a ședinței a executării documentului, Primarului să convoace ședința extraordinară în vedere examinării executării documentului și să informeze din timp,

despre data, ora și locul desfășurării ședinței, să informeze cine este persoana responsabilă de executarea hotărârii, lista, datele de identificare a membrilor Consiliului, Direcția Generală Arhitectură, Urbanism și Relații Funciare să informeze despre executarea documentului. Totodată informând că în caz de neexecutare, în privința persoanelor responsabile de executare vor fi întocmite procese - verbale cu privire la contravenție.

La 01 septembrie 2021, de către Ion Bolocan a fost formulată o plângere în adresa Ministerului Justiției al RM pentru a interveni în vederea stopării abuzurilor, în adresa Procuratura mun. Chișinău să pornească o cauză penală pe persoanele responsabile de executarea documentului, în adresa Primăria mun. Chișinău, Consiliul mun. Chișinău să comunice informații despre mersul executării documentului executoriu, numărul de ședințe la care a fost examinat proiectul de decizie menționat supra, care sunt motivele tergiversării executării actului judecătoresc de mai bine de 11 ani, iar executorului judecătoresc să informeze despre acțiunile întreprinse și motivele care l-au împiedicat să întocmească procesele-verbale cu privire la contravenție, în privința persoanele responsabile.

În continuare a menționat că, la 07 septembrie 2021, executorul judecătoresc Radu Ciuchitu a emis încheierea nr. 073-6/21, iar din conținutul acesteia a constatat că documentul executoriu la moment nu este executat. Mai mult ca atât, pe lângă faptul că nu este executat integral documentul executoriu, instituțiile indicate în încheierile executorului judecătoresc nu execută cerințele acestuia privitor la faptul înștiințării despre data ora și locul desfășurării ședinței Consiliului Municipal Chișinău pentru participarea personală a executorului judecătoresc la ședința, nu au fost expediat executorului judecătoresc copiile proceselor verbale ale ședințelor consiliului privind examinarea și punerea la vot a chestiunii privind executarea hotărârii judecătorești, precum lista și datele de identificare a membrilor Consiliului municipal și cine este responsabil de executarea prezentei hotărârii ce măsuri se întreprind în vederea executării.

Prin răspunsul nr. 21/4997 din 29 septembrie 2021, Direcția generală arhitectură, urbanism și relații funciare, a informat executorul judecătoresc Radu Ciuchitu despre faptul că proiectul de decizie privind atribuirea unui lot de teren, împreună cu alte proiecte retrase și pentru a fi operate modificări corespunzător noilor cerințe. Totodată autoritatea comunică că proiectul de decizie perfectat la 25.03.2021 a fost transmis spre examinare și avizare Direcției asistență juridică a Primăriei mun. Chișinău, iar la 06.05.2021 proiectul de decizie a fost remis Direcției Generale arhitectură, urbanism și relații funciare pentru reexaminare, motivând faptul că terenul cu nr. cadastral 0100426202 (din care face parte și suprafața de 499 m.p. propusă lui Ion Bolocan) nu este înregistrat la Serviciul Cadastral Teritorial Chișinău (în calitate de proprietar) după administrația publică locală.

Iar, prin răspunsul Primăriei mun. Chișinău nr.B-5826/21 din 30 septembrie 2021, cet. Ion Bolocan, în mod repetat i-a fost comunicat faptul că a fost perfectat proiectul de decizie și înaintat spre examinarea la una din ședințele ordinare ale Consiliului municipal Chișinău, ulterior proiectul dat a fost prezentat Secției pentru organizarea și coordonarea activității Consiliului, iar ulterior peste aproximativ 2 ani, la 19 februarie 2020 a fost retras pentru a fi perfectat prin prisma modificărilor legislației în vigoare, iar la 27 iunie 2020 proiectul de decizie a fost prezentat spre avizare Comisiei pentru construcții, arhitectură și relații funciare a Consiliului mn. Chișinău care la data de

22.07.2020 a fost transmis pentru reexaminare.

A mai indicat că, în urma formulării unui demers în adresa IP ASP cu privire la statutul terenului prenotat, a constatat că acest teren nu este înregistrat în registru bunurilor imobile, iar terenul dat este indicat la poziția 3275 din anexa Deciziei expuse în pct. 48 din prezenta cerere cu privire la delimitarea terenurilor proprietate din sect. Râșcani, însă cereri în vederea recepționării lucrărilor cadastrale și documentele efectuării înscrierii în registru bunurilor imobile nu au fost depuse în modul stabilit de lege la organul cadastral.

Astfel din răspunsurile expuse indică faptul revenirii la situația inițială, având drept scop iarăși tergiversarea executării, or, din anul 2012 până la adresarea în instanța de judecată cu prezenta acțiune, autoritatea nu a întreprins nici o acțiune pentru a înscrie terenul în registru bunurilor imobile și ulterior transmiterii în proprietatea a lotului de teren lui Ion Bolocan. Mai mult ca atât, a revenit la acțiunile inițiale în vederea identificării unui alt teren, la fel ca în anul 2011, atunci când a fost selectat un teren pe str. Avicena, însă din motive necunoscute acesta a fost atribuit altei persoane, iar acum se observă că și de această dată reclamantul nejustificat este deposedat de acest teren preconizat pentru a-i fi atribuit în proprietate.

A susținut că, începând cu anul 2011 și până în prezent, Consiliul, Primăria și Direcțiile responsabile, prin intermediul funcționarilor care activează în cadrul acestor entități, nu întreprind acțiuni concrete pentru a stopa încălcarea drepturilor fundamentale ale cet. Ion Bolocan, mai mult ca atât, intenționat procedează astfel pentru a face imposibilă executarea documentului executoriu, având drept scop de a obține anumite foloase de la reclamant.

A relevat că, la 17 iunie 2022 în adresa executorului judecătoresc Radu Ciuchitu, a formulat și expediat o cerere să întocmească procese verbale în ordinea art. 152 din Codul de executare, art. 421 din Codul contravențional, pentru fapta contravențională prevăzută la art. 318, art. 319 din Codul contravențional cu remiterea acestora în instanța de judecată, având în vedere faptul că documentul executoriu nu a fost executat, în situația în care sunt 4 hotărâri definitive și irevocabile prin care se constată neexecutarea.

A indicat că, la 21 iunie 2022, a fost formulată și depusă o plângere în adresa Centrului Național Anticorupție privind investigarea acțiunilor/inacțiunilor funcționarilor din cadrul autorității responsabile de executare. La moment se află în examinare, tot, la 21 iunie 2022, a fost sesizat Oficiul Avocatului Poporului pentru a interveni pe marginea cauzei, ținând cont de faptul că reclamantului timp de atâția ani îi sunt încălcate drepturile fundamentale garantate de CEDO (art.6.1/ art.1 Protocol nr.1), astfel cererea a fost acceptată și la moment se află în examinare.

La fel, la 21 iunie 2022 a fost depusă și o cerere în adresa autorității (debitorului) responsabile de executarea hotărârii judecătorești privind informarea despre acțiunile întreprinse privind executarea documentului, însă, până în prezent nu recepționat vreun răspuns, astfel, având în vedere faptul că executorul judecătoresc nu a remis vreun răspuns la cererea din 17 iunie 2021, care a fost recepționată la 20 iunie 2022, la 24 iunie 2022 a fost formulat o cerere cu privire la accesul la dosar recepționată la 27 iunie 2022.

La 07 august 2022, reprezentatul creditorului a contactat telefonic executorul judecătoresc Radu Ciuchitu pentru a afla etapa examinării cererilor depuse, însă de către ultimul i s-a comunicat faptul că este o încheiere de restituire a documentului executoriu.

La 08 august 2022, la sediul executorului judecătoresc Radu Ciuchitu, a fost adusă la cunoștință încheierea din 22 iunie 2022 nr. 073-581Y22 privind restituirea documentului executoriu, actul dat a fost contestat în instanța de judecată, care prin încheierea din 25 februarie 2022 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru, nr. 25-1441/21, prin care s-a anulat, deoarece s-a constatat că acțiunile întreprinse de executor sunt arbitrare contrar normelor Codului de executare, fapt ce denotă că aproximativ 11 ani, acesta a executat necorespunzător documentul executoriu contrar prevederilor art. 152 din Codul de executare și continuă în aceeași ordine.

A accentuat că în pofida existenței deja a 4 hotărâri irevocabile prin care a fost constatat încălcarea dreptului la executarea în termen rezonabil a unei hotărâri judecătorești irevocabile, lui Ion Bolocan în continuare i se lezează acest drept, iar în consecință este lezat dreptul la proprietate privată garantat de art.1 al Protocolului adițional al CEDO, dar și dreptul constituțional la un nivel de trai decent, garantat de art.42 al Constituției RM.

A relevat că, până în prezent Ion Bolocan nu a primit nici un răspuns de la Consiliul municipal Chișinău, Primăria mun. Chișinău cu privire la executarea reală a documentelor executorii indicate și acțiunilor întreprinse în acest sens, limitându-se doar la răspunsuri ce au un conținut generalist.

Respectiv a considerat că prin neexecutarea documentului executoriu, dreptul lui Ion Bolocan la un nivel de trai decent este încălcat, deoarece acesta nu poate să își exercite deplin dreptul de proprietate asupra bunului dispus de instanța de judecată, în vederea organizării și construcției casei individuale de locuit, astfel încât membrii familiei sale să nu locuiască într-un atelier de creație ci într-un spațiu destinat și amenajat pentru un trai decent.

În ordinea celor expuse, a mai menționat că, documentul executoriu emis în baza deciziei din 08 februarie 2011 a Curții de Apel Chișinău, continuă să nu fie executat, mai mult de atât evoluții în această direcție nici nu au fost înregistrate nici după constatarea repetată de către instanța de judecată a încălcării dreptului la executarea în termen rezonabil a hotărârii judecătorești.

Drept urmare, prin cererea de chemare în judecată Ion Bolocan a solicitat admiterea acțiunii, constatarea repetată a încălcării dreptului la executarea în termen rezonabil a hotărârii judecătorești, încasarea din contul bugetului de stat, în beneficiul reclamantului suma de 100 000 de lei cu titlu de prejudiciu moral, încasarea din contul bugetului de stat, în beneficiul reclamantului suma de 134 000 de euro, cu titlu de prejudiciului material, precum și compensarea cheltuielilor de asistență juridică.

Prin hotărârea din 07 martie 2023 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru, a fost admisă parțial cererea de chemare în judecată înaintată de Ion Bolocan. S-a constatat încălcarea dreptului lui Ion Bolocan la executarea în termen rezonabil a hotărârii din 08 februarie 2011 a Curții de Apel Chișinău, pe perioada 18 octombrie 2020 până la 07 martie 2023. S-a încasat de la bugetul de stat, prin intermediul Ministerului Justiției al RM, în beneficiul lui Ion Bolocan, prejudiciul moral în mărime de 30 000 de lei și cheltuielile de asistență juridică în mărime de 5 000 de lei, în total suma de 35 000 de lei. În rest, cererea de chemare în judecată înaintată de Ion Bolocan, s-a respins, ca fiind neîntemeiată (f.d. 31, 32, 38-59, Vol. II).

Nefiind de acord cu soluția primei instanțe, la 10 martie 2023, Ministerul Justiției al RM, a declarat apel nemotivat (f.d.35, vol.II), iar, 06 iulie 2023 a depus motivarea apelului împotriva hotărârii din 07 martie 2023 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru,

solicitând admiterea apelului, casarea hotărârii primei instanțe și emiterea unei noi hotărâri, prin care acțiunea să fie respinsă integral (f.d.76/84, Vol.II).

La 16 martie 2023, Ion Bolocan, reprezentat de avocata stagiară Viorica Bobeica a declarat apel nemotivat (f.d. 37, Vol. II), iar, la 15 august 2023, Ion Bolocan a depus motivarea apelului, împotriva hotărârii din 07 martie 2023 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru, solicitând admiterea acestuia, modificarea hotărârii primei instanțe în ceea ce privește pretenția referitoare la compensarea prejudiciului moral, prin majorarea sumei de la 30000 de lei la 100000 de lei. Casarea parțială a hotărârii primei instanțe în ceea ce privește respingerea pretenției privind prejudiciul material și emiterea unei noi hotărâri prin care se va admite integral compensarea prejudiciului material în sumă de 134 000 de euro (f.d. 83/91, Vol. II).

Prin decizia din 26 septembrie 2023 a Curții de Apel Chișinău, s-au respins apelurile declarate de către Ion Bolocan și de către Ministerul Justiției al RM și s-a menținut fără modificări hotărârea din 07 martie 2023 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru (f.d. 111; 112/140, Vol. II).

Pentru a decide astfel, instanța de apel verificând legalitatea și temeinicia hotărârii instanței ierarhic inferioare în raport cu criticile formulate în cererea de apel și materialul probator, a conchis că, prima instanță a determinat corect raportul juridic dedus judecății, circumstanțele importante pentru soluționarea cauzei au fost stabilite și elucidate pe deplin, probelor prezentate li s-a dat o apreciere completă, obiectivă și sub toate aspectele, iar hotărârea este legală și întemeiată, rezultată din interpretarea justă a prevederile Legii Nr.87 din 21 aprilie 2011 privind constatarea încălcării dreptului la judecarea în termen rezonabil a cauzei sau a dreptului la executarea în termen rezonabil a hotărârii judecătorești și repararea prejudiciului cauzat prin această încălcare.

La fel, instanța de apel a reținut că, prima instanță corect a stabilit că prin hotărârea din 08 februarie 2011 a Curții de Apel Chișinău, s-a admis acțiunea înaintată de Ion Bolocan. S-a anulat decizia Consiliului mun. Chișinău cu nr.10/19 din 22 octombrie 2009. S-a obligat Consiliul municipal Chișinău să acorde reclamantului Ion Bolocan un lot pentru construcția casei de locuit (f.d.20/21, Vol. I). Hotărâre care până până la data a adresării cu prezenta acțiune în instanța de judecată nu era executată, din cauza debitorul Consiliul municipal Chișinău, care nu a executat hotărârea judecătorească irevocabilă. Or, la materialele cauzei lipsesc careva probe ce ar confirma că hotărârea judecătorească a fost executată.

În aceste circumstanțe, instanța de apel a reținut că, prima instanța just a constatat încălcarea dreptului lui Ion Bolocan la executarea în termen rezonabil a hotărârii din 08 februarie 2011 a Curții de Apel Chișinău pe perioada 18 octombrie 2020 până la 07 martie 2023.

În continuare, instanța de apel a apreciat critic afirmațiile apelantului Ministerul Justiției al RM, cu privire la faptul că orice acțiune a executorului judecătorec în vederea executării documentului executoriu, necesită cererea creditorului, în acest sens, executorii judecătorești au reacționat imediat la toate cererile intimatului, iar, Ion Bolocan a fost pasiv în acțiunile sale, așteptând doar executarea hotărârii.

Or, la caz, instanța de apel a menționat că just a reținut prima instanța faptul că în litigiul dedus judecății, întreaga perioadă de neexecutare s-a datorat pasivității și inacțiunilor manifestate de autoritatea responsabilă de executare, Consiliul municipal Chișinău, care nu a manifestat diligență și nu a întreprins acțiuni în vederea executării hotărârii, iar acțiunile întreprinse având un caracter formal, care nu au dus la rezultatul

scontat.

În această ordine de idei, instanța de apel a considerat necesar de a menționa faptul că Ion Bolocan s-a adresat de nenumărate ori cu cereri în adresa autorităților competente, iar, în corespundere cu prevederile art. 44 alin. (3) al Codului de executare, debitorul este obligat să execute documentul executoriu.

Sub alt aspect, instanța de apel a remarcat că în pofida faptului constatării anterioare a dreptului reclamantului/intimat Ion Bolocan exprimat prin neexecutarea în termen rezonabil a hotărârii din 08 februarie 2011 a Curții de Apel Chișinău, se încalcă în continuare dreptul acestuia la executarea în termen rezonabil a hotărârii judecătorești, iar autoritățile naționale, nu au întreprins suficiente măsuri în vederea executării hotărârii judecătorești, motiv din care documentul executoriu eliberat în baza hotărârii irevocabile din 08 februarie 2011 a Curții de Apel Chișinău, este neexecutat până în prezent, însă miza pentru reclamantul Ion Bolocan este evidentă, fiind bazată pe dreptul acestuia la asigurarea cu un teren pentru construcția unei locuințe.

În contextul celor relatate, reieșind din perioada neexecutării în termen rezonabil a hotărârii judecătorești, care s-a constatat a fi una continuă, de caracterul obligației de executare, comportamentul autorității împuternicite cu obligația executării, precum și miza (interesul) pentru reclamant, instanța de apel a reținut că cerința cu privire la executarea în termen rezonabil a hotărârii judecătorești, prevăzută de legislația internă, precum și de articolul 6 § 1 al Convenției, nu a fost respectată.

La fel, instanța de apel a conchis că prima instanța a acordat o apreciere corectă circumstanțelor speței în raport cu criteriilor stabilite la art. 2 alin. (6) din Legea nr. 87 din 21 aprilie 2011, la aprecierea mărimii reparației prejudiciului cauzat, dispunând în mod temeinic încasarea prejudiciului moral în mărime de 30 000 de lei, sumă ce reprezintă o satisfacție echitabilă pentru reclamantul/apelant Ion Bolocan având în vedere că până în prezent nu a fost executată hotărârea judecătorească.

Or, unul din criteriile orientative generale de apreciere a prejudiciului moral este criteriul echității, care exprimă că indemnizația trebuie să prezinte o justă și integrală despăgubire.

Totodată, instanța de apel a punctat că în temeiul Convenției Europene pentru Apărarea Drepturilor Omului și a Libertăților Fundamentale, acest criteriu se traduce prin necesitatea ca partea vătămată să primească o satisfacție echitabilă pentru prejudiciul moral suferit, iar cuantumul despăgubirilor trebuie în așa fel stabilit, încât să aibă efect compensatoriu și nu trebuie să constituie nici sume excesive pentru autorii daunelor și nici venituri nejustificative pentru victimă.

Drept urmare, în contextul celor expuse, instanța de apel a respins afirmațiile apelantului Ion Bolocan cu privire la faptul că prima instanța nu a dat apreciere corectă circumstanțelor de fapt și de drept, diminuând nejustificat mărimea prejudiciului moral.

Mai mult, instanța de apel a menționat că sunt neîntemeiate și afirmațiile apelantului Ion Bolocan cu privire la faptul că instanța de judecată nu a luat în calcul disconfortului cauzat prin neexecutarea hotărârii judecătorești de mai bine de 11 ani, or, la caz obiect de examinare îl reprezintă constatarea încălcării dreptului la executare în termen rezonabil a hotărârii judecătorești, pentru perioada 18 octombrie 2020 până la 07 martie 2023, pentru perioadele anterioare instanțele au acordat un prejudiciu moral apelantului.

Cu privire la pretenția privind încasarea prejudiciului material în mărime de 134 000 euro, instanța de apel a reținut ca fiind juste argumentele primei instanțe cu privire

la faptul că, în cadrul procedurii de executare nu s-a constatat imposibilitatea executării titlului executoriu, doar că executarea nu este efectuată până la sfârșit, iar, în cazul dat nu poate fi acordat prejudiciul material solicitat ca echivalentul unui teren de construcție.

În partea ce ține de pretenția privind încasarea cheltuielilor de judecată, instanța de apel analizând prevederile art. 94 alin. (1), art. 96 din Codul de procedură civilă, a conchis ca fiind justă soluția primei instanței cu privire la încasării sumei de 5000 lei cu titlu de cheltuieli pentru asistența juridică, or, conform bonului de plată nr.323582 din 27 octombrie 2022, pentru serviciile de asistență juridică a fost achitată suma de 5 000 de lei (f.d.191, vol. I), precum și listă detaliată a actelor/acțiunilor efectuate de avocat conform contractului de asistență juridică nr.010922021 din 27 octombrie 2022 (f.d.190-191, vol. I).

Cu titlu secundar, instanța de apel constatat că, argumentele invocate în cererile de apel, în esența lor, sunt similare argumentelor invocate în instanța de fond, care au fost deja supuse examinării și aprecierii juste de către prima instanță prin prisma art. 130 din Codul de procedură civilă, fiindu-le oferite concluziile de rigoare și respectiv nu urmează a fi reiterate în ordine de apel, iar actele normative vizate au fost interpretate și aplicate elocvent de prima instanța prin prisma circumstanțelor importante ale pricinii.

La 01 noiembrie 2023, Ministerul Justiției al RM, a depus cerere de recurs împotriva deciziei din 26 septembrie 2023 a Curții de Apel Chișinău (f.d. 144/151, Vol. II).

În susținerea recursului a invocat că concluziile instanței de apel derivă din aprecierea eronată a normelor de drept material ce reglementează examinarea acțiunilor privind repararea de către stat a prejudiciului cauzat prin încălcarea dreptului la executarea în termen rezonabil a hotărârii judecătorești, cât și aprecierea laconică a suportului probatoriu anexat, implicit raportul motivat aferent procedurii de executare vizate.

În acest sens, a reiterat că statul răspunde eventual patrimonial pentru prejudiciul adus persoanei prin încălcarea dreptului la executarea în termen rezonabil a documentului executoriu, iar elucidarea cazurilor și condițiilor de răspundere patrimonială se face printr-o lege specială. Actualmente, în practica națională o asemenea lege specială este Legea nr. 87 din 24 aprilie 2011 privind repararea de către stat a prejudiciului cauzat prin încălcarea dreptului la judecarea în termen rezonabil a cauzei sau a dreptului la executarea în termen rezonabil a hotărârii judecătorești.

Per ansamblu, recurentul își întemeiază recursului în baza prevederilor art. 432 alin. (1) lit. b) și e) din Codul de procedură civilă, care este realizat anume din considerentul aprecierii eronate din partea instanțelor inferioare a circumstanțelor cauzei și probelor anexate la dosar (implicit raportului motivat/nota informativă), care în baza Legii nr. 87 din 24 aprilie 2011 privind repararea de către stat a prejudiciului cauzat prin încălcarea dreptului la judecarea în termen rezonabil a cauzei sau a dreptului la executarea în termen rezonabil a hotărârii judecătorești, constituie o probă cheie, determinantă în procesul examinării pertinentei, relevanței, rezonabilității duratei procedurilor, cât și măsurilor întreprinse de către executorul judecătoresc.

Or, o aplicare eronată a normelor de drept material și procedural de către instanța de judecată, cât și o evaluare eronată din partea instanțelor inferioare, a quantumului prejudiciului moral acordat, determină un efect nociv, atât pentru societate, cât și pentru cadrul legal, din motiv că se creează un precedent care cu trecerea timpului este tot mai

greu de remediat.

La 22 ianuarie 2024, avocatul Constantin Turuța, acționând în numele și interesele lui Ion Bolocan, a declarat recurs împotriva deciziei din 26 septembrie 2023 a Curții de Apel Chișinău (f.d. 153/160, Vol. II).

În susținerea recursului s-au indicat motivele de drept și de fapt invocate pe parcursul examinării cauzei în prima instanță cât și instanța de apel, suplimentar invocându-se că instanțele judecătorești ierarhic inferioare au interpretat și aplicat în mod eronat normele de drept material, precum și că nu au luat în considerare circumstanțele importante pentru soluționarea pricinii pe care le consideră constatăte și nu au fost dovedite cu probe veridice și suficiente.

În conformitate cu art. 434 din Codul de procedură civilă, recursul se declară în termen de 2 luni de la data comunicării hotărârii sau a deciziei integrale, dacă legea nu prevede altfel. Termenul de 2 luni este termen de decădere și nu poate fi restabilit.

Cu referire la termenul de depunere a recursului, instanța de recurs menționează că, Curtea de Apel Chișinău a pronunțat dispozitivul deciziei în ședință publică la 26 septembrie 2023 (f.d.111, Vol. II).

Totodată, potrivit scrisorii de expediere a actului judecătoresc nr.8654 (f.d. 141, Vol.II), la 13 noiembrie 2023, Curtea de Apel Chișinău a expediat în adresa participanților la proces, prin intermediul oficiului poștal, copia deciziei integrale din 26 septembrie 2023 a instanței de apel, însă, date privind recepționarea acestora lipsesc la dosar.

Astfel, recursurile declarate la 01 noiembrie 2023, de către Ministerul Justiției al RM, și la 22 ianuarie 2024, de către avocatul Constantin Turuța, în numele și interesele lui Ion Bolocan, împotriva deciziei din 26 septembrie 2023 a Curții de Apel Chișinău, se consideră depuse în termenul stabilit de lege.

Prin încheierea din 22 aprilie 2024 a Curții Supreme de Justiție, s-a expediat în adresa participanților la proces, copia recursurilor declarate de către Ministerul Justiției al RM și de către avocatul Constantin Turuța, în numele și interesele lui Ion Bolocan, împotriva deciziei din 26 septembrie 2023 a Curții de Apel Chișinău și s-a comunicat dreptul de depunere, în termen de până la o lună, a referinței, cu expunerea asupra obiecțiilor materiale și procedurale invocate în cererea de recurs (f.d. 170/171, Vol. II).

Însă, până la data stabilită pentru examinarea admisibilității recursurilor, intimații, precum și intervenienții accesorii nu au făcut uz de dreptul lor procedural de a depune referințe referitor la argumentele recursurilor.

Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție consideră oportun de a învedera că, prin Legea pentru modificarea unor acte normative (modificarea cadrului normativ conex reformei Curții Supreme de Justiție) nr. 246 din 31 iulie 2023, în vigoare 18 august 2023, cu excepția art. IV, V pct. 1-9 și 11-16 și art. VII – 01 septembrie 2023, publicată în Monitorul Oficial al Republicii Moldova nr. 318321 art. 570 din 18 august 2023, au fost introduse modificări în Codul de procedură civilă, inclusiv la capitolul XXXVIII – Recursul, secțiunea a 2-a, recursul împotriva actelor de dispoziție ale curților de apel.

În această consecvență, se deduce că admisibilitatea recursurilor declarate de către Ministerul Justiției al RM și de către avocatul Constantin Turuța, în interesele lui Ion Bolocan, împotriva deciziei din 26 septembrie 2023 a Curții de Apel Chișinău, vor fi examinate prin prisma temeiurilor stipulate în redacția art. 432 din Codul de procedură civilă, în vigoare de la 01 septembrie 2023.

Examinând admisibilitatea recursurilor, fără prezența participanților la proces, în acord cu procedura specificată la art. 440 din Codul de procedură civilă, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție consideră că recursurile declarate de către Ministerul Justiției al RM și de către avocatul Constantin Turuta, în interesele lui Ion Bolocan, sunt inadmisibile, pentru motivele ce succed.

În conformitate cu art. 440 alin. (1) și (2) din Codul de procedură civilă, în cazul în care se constată existența unuia dintre temeiurile prevăzute la art. 433, completul din 3 judecători, printr-o încheiere irevocabilă adoptată în lipsa părților, declară recursul inadmisibil.

Încheierea privind inadmisibilitatea recursului, care conține sumar faptele cauzei, motivele și temeiul inadmisibilității, se publică pe pagina web oficială a Curții Supreme de Justiție și se expediază părților.

Temeiurile de declarare a recursului sunt prevăzute la art. 432 alin. (1) și (2) din Codul de procedură civilă.

Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție notează că procedura admisibilității constă în verificarea faptului dacă motivele invocate în recurs se încadrează în temeiurile prevăzute la art. 432 din Codul de procedură civilă (în redacția Legii nr. 246 din 31 iulie 2023, în vigoare de la 01 septembrie 2023).

În conformitate cu art.432 alin.(1) din Codul de procedură civilă, recursul este admis dacă: a) interpretarea legii din hotărârea contestată este contrară jurisprudenței uniforme a Curții Supreme de Justiție; b) *prin admiterea recursului, se schimbă sau se consolidează jurisprudența Curții Supreme de Justiție*; c) a fost admis neîntemeiat un apel introdus tardiv sau a fost respins ca fiind tardiv un apel depus în termen;d) hotărârea sau decizia vizează drepturile persoanei care nu a fost atrasă în proces; e) *hotărârea sau decizia este arbitrară ori se bazează în mod determinant pe aprecierea vădit nerezonabilă a probelor*; f) instanța nu a fost compusă potrivit legii sau hotărârea a fost pronunțată cu încălcarea competenței jurisdicționale. (2) Temeiurile menționate la alin.(1) lit.d)–f) pot fi invocate în recurs doar dacă au fost invocate în apel sau dacă încălcarea a avut loc în instanța de apel.

Conform art.433 alin.(1) din Codul de procedură civilă, cererea de recurs se consideră inadmisibilă în cazul în care: a) recursul nu se încadrează în temeiurile prevăzute la art.432 alin.(1); a¹) recursul este depus împotriva unui act ce nu se supune recursului, cu excepția cazurilor prevăzute la art.429 alin.(5); b) recursul este depus cu omiterea termenului de declarare prevăzut la art.434; c) persoana care a înaintat recursul nu este în drept să-l declare; d) recursul se depune în mod repetat după ce a fost examinat; e) problema juridică invocată în recurs nu este de o importanță fundamentală pentru dezvoltarea jurisprudenței; f) recursul este vădit neîntemeiat. (2) Recursul declarat în temeiul art.432 alin.(1) lit.e) nu poate fi declarat inadmisibil în temeiul alin.(1) lit.e) din prezentul articol.

Se reține că examinarea admisibilității recursului presupune verificarea conformității temeiurilor invocate în cererile de recurs cu temeiurile prevăzute în art.432 din Codul de procedură civilă.

Din analiza cererilor de recurs declarate de către Ministerul Justiției al RM și de către avocatul Constantin Turuta, în interesele lui Ion Bolocan, rezultă că, drept temei de declararea a recursurilor a fost invocat în esență art. 432 alin. (1) lit. b) și e) din Codul de procedură civilă, adică prin admiterea recursului, se schimbă sau se consolidează

jurisprudența Curții Supreme de Justiție, precum și că, hotărârea sau decizia este arbitrară ori se bazează în mod determinant pe aprecierea vădit nerezonabilă a probelor.

Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție constată că argumentele invocate în cererile de recurs nu se încadrează în limitele stabilite de norma indicată, respectiv nu constituie temei de casare a hotărârii contestate, or, motivele invocate în cererile de recurs sunt similare celor invocate în cadrul judecării anterioare a cauzei, asupra cărora instanța de apel s-a pronunțat corespunzător cu respectarea prevederilor legale.

Dezacordul recurenților cu decizia instanței de apel, nu constituie temei de casare a deciziei contestate, or, recursul exercitat conform Secțiunii a II-a are un caracter devolutiv numai asupra problemelor de drept material și procedural, verificându-se doar legalitatea deciziei, dar nu și temeinicia în fapt.

Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție remarcă că potrivit regulilor din Secțiunea a II-a din Capitolul XXXVIII din Codul de procedură civilă, instanța de recurs nu verifică modul de apreciere a probelor de către instanțele ierarhic inferioare. Forța atribuită unei probe sau alteia, coraportul dintre probe, suficiența probelor și concluziile făcute în urma probațiunii sunt în afara controlului instanței de recurs.

În conformitate cu art. 433 alin. (1) lit. a) din Codul de procedură civilă, cererea de recurs se consideră inadmisibilă în cazul în care recursul nu se încadrează în temeiurile prevăzute la art. 432 alin. (1).

Însă, în contextul prevederilor art.432 alin.(2) din Codul de procedură civilă, în cazul invocării inclusiv în recurs de către recurent a temeiului conținut la art.432 alin.(1) lit.b) și e) din Codul de procedură civilă, care prevede că, hotărârea sau decizia este arbitrară ori se bazează în mod determinant pe aprecierea vădit nerezonabilă a probelor, instanța de recurs verifică și sub aspectul dat temeiurile recursului.

Potrivit jurisprudenței CtEDO, recursul trebuie să fie efectiv, adică să fie capabil să ofere îndreptarea situației prezentate în cerere, să posede puterea de a îndrepta în mod direct starea de lucruri.

Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție notează faptul că dezvoltarea recursului trebuie să cuprindă o motivare corespunzătoare, în sensul arătării cu claritate a acelor critici, care sunt de natură a învedera netemeinicia hotărârii și care se încadrează în temeiurile prevăzute la art. 432 alin. (1) din Codul de procedură civilă. Nu este suficientă simpla expunere a circumstanțelor faptice ale cauzei, fiind necesară motivarea recursului cu indicarea motivelor de netemeinicie pe care se bazează, precum și dezvoltarea lor. Motivarea recursului însemnând nu doar exprimarea nemulțumirii față de actul de dispoziție pronunțat în apel, ci expunerea tuturor motivelor pentru care, din punctul de vedere al părții, instanța a pronunțat o hotărâre neîntemeiată. Recursul nu se poate limita la o simplă indicare a textelor de lege, ci implică determinarea greșelilor imputate instanței de apel și o minimă argumentare a criticii în fapt și în drept, precum și indicarea probelor pe care se bazează aceste critici.

Simpla trimitere la un text de lege, fără explicarea pretensei interpretări și/sau aplicării eronate a prevederilor legale de către Curtea de Apel Chișinău, nu echivalează cu un argument. Dacă ar proceda la examinarea unei asemenea pretenși argument, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție s-ar substitui autorului recursului, fapt care ar echivala cu un control efectuat din oficiu.

Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție accentuează că admisibilitatea recursului trebuie privită și în contextul rolului și funcției legale a instanței judecătorești

supreme care constă, în special, în asigurarea și interpretarea uniformă a legilor la examinarea cauzelor. Astfel, la motivarea oricărei cereri de recurs, pentru a trece filtrul de admisibilitate și a avea succes, trebuie să țină cont de aceste însușiri de ordin legal fundamental.

Curtea Europeană a Drepturilor Omului, în jurisprudența sa constantă, statuează că, dreptul de acces la instanțe nu este absolut. Există limitări implicit admise (*cauza Golder împotriva Regatului Unit*, p.38, *cauza Stanev împotriva Bulgariei (MC)*, p. 230). Acesta este în special cazul condițiilor de admisibilitate a unui recurs, întrucât prin însăși natura sa necesită o reglementare din partea statului, care se bucură în această privință de o anumită marjă de apreciere (*cauza Luordo împotriva Italiei*, p. 85). Condițiile de admisibilitate ale unui recurs pot fi mai stricte decât pentru un apel (*cauza Levages Prestations Services împotriva Franței*, p. 45).

Conform jurisprudenței Curții Europene a Drepturilor Omului, procedurile cu privire la admisibilitatea căii de atac și procedurile care implică doar chestiuni de drept și nu chestiuni de fapt, pot fi conforme cu cerințele articolului 6 § 1 (*cauza Helmers c. Suediei*, 09 octombrie 1991).

Drept urmare, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție reține că argumentele invocate de către recurenți nu pot constitui temei de admisibilitate a recursurilor, și respectiv, nu constituie temei de casare a deciziei recurate.

În circumstanțele menționate, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție ajunge la concluzia de a declara inadmisibile recursurile declarat de către Ministerul Justiției al RM și de către avocatul Constantin Turuta, în interesele lui Ion Bolocan.

În conformitate cu prevederile art. 431 alin. (1) și (2), art. 433 alin. (1) lit. a), art. 440 alin. (1) și (2) din Codul de procedură civilă, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție

d i s p u n e:

Recursurile declarate de către Ministerul Justiției al Republicii Moldova și de către avocatul Constantin Turuta, în interesele lui Ion Bolocan, se consideră inadmisibile.

Încheierea este irevocabilă.

Președinte, judecător

Stela Procopciuc

Judecători

Oxana Parfeni

Lilia Roic-Botezatu